

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyilttér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvadá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Helyi iparvállalatok.

gy svájci cég a napokban kérvényt adott be a városi tanácshoz, melyben egy általa helyben felállítandó sertésvághóhid és húsfüstölő részére némi kedvezményeket, így különösen a közvágóhídi vágatási kényszer alóli felmentését kéri. A kérvény szerint a vállalkozók az üzletet novembertől március elejéig, vagyis csak a téli hónapokon át folytatnák, naponta 50-60 sertést vágnának le. A kérvény felett határozat ugyan még nem hozott, ismerve azonban a tanácsnak, de különösen a polgármesternek helyes érzékét a város felvirágztatása, forgalmának emelésére irányuló törekvések iránt, nem kételkedünk, hogy a tervbe vett vállalat a hatóság részéről a kellő pártolásban részesítettni fog.

Ebből az alkalomból azonban néhány megjegyzést el nem hallgathatunk.

Aki a 40-es években megjelent földrajzokat olvassa, meglepetéssel tapasztalja, hogy Zomborban akkor olyasmi volt, mire jelenleg gondolni sem merünk: gyárak. Posztó, gyapjuszövő, selyemgyárak, melyekből mindössze annyi emlék maradt, hogy a bezdáni uton fekvő városi raktárépületet a köznép még most is „fabriká”-nak nevezi. Ezen gyárak a védegyeleti mozgalommal egyidejűleg keletkeztek, és fájdalom, azzal egyidejűleg el is pusztultak.

Az iparnak részben gyárilag folytatott másik neme még egy-két évtized előtt is számba jöhető tényezőt képezett. Ez a malomipar. Statisztikai adatok szerint vármegyénk a legtöbb malommal rendelkezett az országban, termékeik a vármegyén kívül is keresettek voltak. Az iparnak ezen neme is — valljuk meg őszintén — pangásnak indult. Nem mintha a statisztikában szereplő malmok legnagyobb része nem volna most is még meg, hanem azok üzlete oly kisszerű, hogy szemben a malomipar jelen állásával, számbavehető tényezőt alig képeznek, csakis a helyi szükségletnek felelhetnek meg, jobbra csakis mint város malmok működnek.

Malomiparunk hanyatlását a technika e téren vívmányainak mellőzése okozta. A mióta a magas őrlés alkalmaztatik, a mióta ezáltal a lisztnek sokkal több osztályra való osztása lehetővé vált, mely malomiparunkat kivitelképessé, elsővő tette az egész világon, kisebbszéri vállalatoknak az üzleti költségek aránylag nagy mérve alatt, fejlődni alig lehet.

Pedig ha valamely iparág, úgy a malomiparnak van éppen Bács-Bodrogh vármegyében jövője. Buzánk tudomás szerint minőségénél fogva a legelső köze tartozik, a talaj alkata folytán bir azon keménységgel, mely annak finomabb feldolgozását lehetővé teszi, vízi és vasuti összeköttetések pedig a fumei utirány felé, hol a liszt-export összpontosul, a tőlünk távolabb fekvő bánási és tiszamenti termékek szemben nem megvetendő előnyt nyújtanak. A helyett pedig, hogy ezen természeti előnyöknél e téren haladást tapasztalunk, iparunk a nyerstermény pedig Budapest felé veszi útját, hogy ott dolgoztassék fel.

A budapest-zákány-fumei és a zombor-bród-sziszek-fumei utirányok közt alig van számbavehető különbség, a mennyiben pedig a budapesti malmok kivitelére való tekintettel Budapestre előnyösebb díjtételek állanak fenn, azt hisszük nem fog fenn komoly indok, hogy azok más utirány részére szintén ne engedélyeztessenek.

Termelőinknek vesztesége első sorban abban áll, hogy a gabonának Budapestig való szállítási díját is meg kell fizetniük. A szállítási költségeket métermázsánként csak 30 krra számítva, csak a legkisebbszerű budapesti malom évi forgalmát, 500,000 métermázsát számítva, ezen egy tétel évenként 150,000 frtot képvisel. Nem akarunk túlmagas számítás tenni, meg vagyunk azonban győződve, hogy Bács-Bodrogh vármegye gabonakivitele ezen számot sokszor meghaladja és ebből folyólag a termelő e címen felmerülő kára sok-

kal nagyobb. Feltéve, hogy ezen kétségtelen veszteségnek csak fele térülne meg a termelő számára, ha a gabona itt őröltetnék, kétségtelen, hogy a másik felerésze oly praemiumot képezne a vállalatra, mely mellett az a budapesti malmokkal is versenyezhetne.

Teljesen mellőzzük itt azon nem lényegtelen körülményt, hogy a mi munkaerőnk olcsóbb a budapestinél, hogy nálunk évente ezren és ezren Szlavóniába kénytelenek munkakeresés végett átmenni, hogy tehát munkakéz rendelkezésre áll, és csak azon okokat kutatjuk, melyek iparvállalatok létesítését megynkben akadályozzák. Meg kell jegyeznünk még azt is, hogy a Tiszapartot csak példának hoztuk fel arra, hogy még a legkedvezőbb konjunkturákat sem használtuk fel, és hogy ugyanaz még hatványozottabb mértékben a szesz, cukor, olaj stb. iparokról, egyezőval minden, a mezőgazdaság terményeinek első sorban való feldolgozásával foglalkozó iparokról is áll.

Három kellék az, mely nélkül vállalat nem létesülhet és nem fejlődhet: pénz, szakértelem és vállalkozó szellem.

Hogy vármegyénkben, mely a virilista-census tekintetében az egész országban a legelső közt áll, a vagyoni kérdés számbavehető akadályul nem szolgálhat, azt talán nem kell bizonyítanunk, különösen akkor, midőn a napontai tapasztalat meggyőző, hogy elsőrangú fővárosi pénzintézetek mily szívesen működnek közre vidéki ipartelepek létesítésénél.

Hogy talán speciálisan nálunk nem volnának szakemberek, kik iparvállalatoknál közreműködhetnének, indokot szintén nem képez. Hiszen Magyarországon évente sok és sok technikus végző tanulmányait és mai napság egy malom vagy szeszgyár létesítése, üzembentartása nem tartozik már olyan csodadolgok közé, melyekre csak u. n. pótolhatlan emberek volnának képesek. Hogy pedig a nem tisztán szakszerű vezetéshez, hanem inkább annak ellenőrzéséhez, általánosabb vezetéséhez műszaki előképzettség nélkül is a kellő gyakorlat könnyen megszerezhető, azt a mindennapi példa bizonyítja.

Hanem igenis hiányzik mindezekhez a harmadik pótolhatlan kellék, a vállalkozó szellem. A mi töképezéseink legnagyobbbrészt fáznak már attól a gondolatától is, hogy egy vállalatba fogjanak. Nálunk a vagyonos embernek három törekvése van. Kezdi azon, hogy első helyre való, teljesen biztos bekebelezés mellett kiadja a pénzét 7-8%-ra, a mi, tekintve hogy pénzintézeteknél ugyanily összegű kölcsön 4½-5%-ra is nyerhető, sajnosan illusztrálja a hitelkeresőkben még mindig meglévő járatlanságot, legtöbbször álszemérmét. Egy másik, látszatra sokkal is modernebb, de tényleg ép oly biztos befektetés, ha takarékpénztári részvényt vásárol. Kétségtelen dolog, hogy azon bizalom, mely a takarékpénztár irányában annak megbízhatósága és kiváló szakszerű vezetésénél fogva nyilvánul, ki van érdemelve, hanem ez már mai nap, szigorúan véve, nem is vállalat, mert hiszen itt nem kár vagy veszteségről, hanem csak arról van szó, 10 vagy 20% lesz-e az osztalék! A harmadik mód a földbirtokvétele. Azon szívósság, mely a magyar fajban a rögöz köztöttség tekintetében megvan, aligha nyilvánul élelkebben bárhol is, mint éppen a mi polyglott vármegyénkben.

Mind a három tökébefektetésnek megvan a maga helyes, méltánylandó oka és esete. Nagyon jól teszi az a kis tőkés, aki néhány száz forinttal rendelkezik, ha nem fekteti tőkéjét bizonytalan papirokba, oly vállalatokba, melyeket helyesen megítélni nem képes. Nagyon helyesen teszi azon töképezés is, ki néha négy-ötzörös áron vásárolja meg a takarékpénztári részvényeket. Ezen pénzintézettel annyira összeforrt már gazdasági fejlődésünk, hogy egyáltalán nem lehet közömbös reánk nézve, kiknek birtokában vannak papirjai. Az ingatlan birtok pedig tulajdonosának mindig bizonyos mértékig erkölcsi súlyt is kölcsönöz, melyet a pénzember nem egyszer sajnosan nélkülöz. Hanem csakis ezen három irányban fejlődő gazdálkodás, egészséges gazdasági viszonyokat aligha létesíthet.

Midőn a hetvenes években az alapítási láz a legmagasabb fokon állott, a mi tőkénk még akkor is megtudta tartani rezervált állását. Egyetlen egy alapítás, egyetlen egy vállalat létesült húsz év alatt, ez is — valljuk meg — inkább hazafias áldozat, mint vállalkozás volt, sikerülni ez sem sikerült, de a színház legalább megvan.

Pedig mennyi öserő, mennyi munkakéz, mily sok rejtett tőke várna az alkalmat, hogy érvényesüljön. Mily irányt venne gazdasági fejlődésünk, ha nem lennénk arra kárthatva hogy saját termékeinket feldolgozva, kétszeres áron hozassuk meg máshonnan!

Noblesse oblige! A nemesség kötelez. A 18-ik század e mondásához a 19-ik már egy újabbat is csatolt; nemcsak a nemesség, most már a pénz is kötelez. A kit az Isten vagyonnal áldott meg, csak saját és embertársai javát mozdítja elő, ha többre törekszik, mint a szelvénynyírásra. Est modus in rebus. Ne túlozzunk semmit, de ne is tespedjünk el teljesen.

A bács-tiszavidéki tanító-egylet közgyűlése.

(Ó-Kanizsán 1890. augusztus hó 26-án.)

Már rég nem láttuk az egyleti gyűlést oly népesnek, mint ez volt. Minden község tanítói szép számmal voltak képviselve, csak egyedül Bács-Földvár, a kerület legelső községe maradt távol tanítóival. Még szárnyvasutunkra is emlékeztet nap volt ez, mert, mint a helyet adni nem tudó kalauz megjegyezte, ilyet még nem élték meg e vonalon.

A kávédaráló lassu döcögése dacára is, az ut nem volt unalmas, mert születtek az anekdoták kifogyhatatlanul. Érdekes volt, hogy úgy menet, mint jövevényben minden szakasz. Gusztó bányákat iparkodott maga közé csalni, tudván azt, hogy ő kifogyhatatlan elbeszélő. Ő pedig, hogy mindenkit kielégítsen, minden állomáson más kupéba szállt.

Ó-Kanizsára való beérkezés után az összes tanítók a helyi új plébánosnál tették tiszteletüket, a honnan az egész testület 9 órakor a templomba vonult Veni Sanctera, mit Fonyó Lajos plébános ur mondott. Mire után az újonnan épült iskolába gyűlt egybe a tanítótag, hol fél 10 órakor az egyleti másodelnök — Matoss János szenttamási esperes-plébános — megjelenén, a gyűlést magas reptű beszéddel nyitotta meg. Beszéde kezdetén azon nagy veszteségről emlékezik meg, mely az egyletet érte akkor, midőn az isteni Gondviselés megfosztott bennünket ngos Szulik József préposttól, szeretett és hivatásáért lelkesülni tudó elnöküktől. Ezután másodelnök egy fontos körülményre óhajtja felhívni a tanítási figyelmet s ez a nagy erkölcsi sülyedés, mely minden osztálynál s minden korban tapasztalható. Az ést itenitük manapság — mondja többek között — csak az ést iparkodnak fejleszteni, élesíteni, a szívet nem ápolják, a nemes érzelmeket nem élesztik. Példákkal igazolja az ily nevelés káros hatását s figyelmeztet, hogy a tanítás mindig egy pont, mint középpont körül forogjon és e középpont legyen a callás.

E fenkölt szellemű beszédet zajos éljenzéssel fogadta a gyűlés.

Következett a múlt évi jegyzőkönyv felolvasása. Olvasta Szabó Sándor jegyző, ó-becsei tanító. A jegyzőkönyv hitelesítése után a tárgysor szerint Szulik József volt elnök feletti emlékbeszédnek kellett volna következnie az önként ajánlkozó Szücs János ó-becsei tanítótól. Azonban, mint elnökölő jelenté, Szücs családi ügyekben kénytelen távol maradni s így az emlékbeszéd a jövő gyűlésre tartatott fenn.

Ezután következtek a felolvasások. Az első, ki a felolvasó asztalhoz ült, Katona J. helybeli tanító volt. Szabadon választott dolgozatának címe a következő: „Mit tegyen a tanító, hogy a tanítványok már az iskolában megszokják a szellemi munkát s azt az életben érvényesíthessék?” — Felolvasó, miután kifejté a szellemi munka s különösen a magán tanulás előnyeit a gyakorlati életben, felsorolja a tanítónak azon teendőit, melyek e cél elérésére szükségesek. Ezek közül a következőket sorolhatjuk föl: hogy a tanító példájával buzdítson, jó kedvvel tanítson, dolgozzék és ő is tanuljon; hogy szóval is lelkesítsen a magán tanulásra, példákkal mutatván ki a tanulás előnyeit a mindennapi életben; hogy magyarázatlanul leckét sobase adjon; hogy a tananyagot mindig úgy válassza meg, hogy az a növendékek nemének, korának, a helyi viszonyoknak stb. megfelelően; hogy utálja a gyermekeket egyes érdekes s tanulságos dolgok elolvasására, megmondván, hogy hol lehet még megfelelő könyveket adjon, ezért óhajtja, hogy minden iskolának könyvtára legyen; s végül kiemeli, hogy a magán tanulásra, vagyis önképzésre való szoktatásban leg-többet tehet az ismétlő (vasárnapi) iskola s ezt ajánlja tanítótársai figyelmébe. (Sajnos azonban, hogy nálunk még az ismétlő iskola oly árva, melylyel senki sem törődik!) A szakavatottan kidolgozott tételhez többen szó-lottak hozzá, ezek közül különösen Gyetray adai tanító

észrevételét emeljük ki, mely szerint óhajtja, hogy a tanító minden községben levő népkönyvtárát is tegye hozzáférhetővé a gyermekeknek s buzdítsa őket, hogy az iskola elhagyása után is igénybe vegyék azt.

Dreisziger Ferenc adai tanító „Két költemény kezeletése” című minta tanítását olvasta föl. Az első volt a „Két vándor” című költemény a III. és IV. osztályok számára kidolgozva. Az előkészítésben természetesen rávezeti a gyermeket a vándor fogalmára, erre nézve hasonlatokat, például említ s így áttér a költemény olvasására, majd megértetésére; végül tanulság gyanánt hazaszeretetre buzdít. A másik Arany János „Mátyás anyja” című költeménye volt az V. és VI. osztály részére. A kezelés menete természetesen ugyanaz, alkalmazkodva a növendékek fejlettebb tehetségéhez. Végül a költő életrajzával is megismereti a tanulókat. — Az érdekes felolvasást élvezettel hallgatta a gyűlés és megénekelte a felolvasót. Hozzá szólottak Karaszki és Szabó, kik meghatározni kívánták, hogy mennyi idő alatt óhajtja felolvasni a tananyagot elvégezni. Azonkívül többen nagyon részletesnek s így a népiskolában kivétel nélkül tartják az ily módon való kidolgozást. Többek közt valaki megjegyezte, hogy hogyan tanítsunk olyat a gyermeknek, amiben magunk sem vagyunk biztosak; ugyanis felolvasó, ki mindenestre készült s utánnézhetett volna a dolognak, kijelentette a költő életrajzának felolvasásakor, hogy nem tudja határozottan, mikor hunyt el a költő. — Nagyon visszataszító volt felolvasónak idegességüzlöte viselkedése is, a legkisebb nesz is bántja, pedig e nélkül nagygyűlés nincsen.

Fridrik Tamás adai tanító „Népiszkolai tanítók nyugdíjügye” című felolvasását szintén érdeklő hallgatta a nagygyűlés. Kiemeli, hogy a nyugdíjtörvény 7. §-a a legsújtóbb a tanítókra nézve, mert 40 évi szolgálatot követel s azonkívül még kiköti, hogy 65 éves legyen. A mai sátnya korban — mondja felolvasó — 40—45 év egy emberöltő, amit a tanítók közül működésben ezredik sem éri el, mert a tanítók átlagos életkora 48—52 év között van. E pályán eltöltött 30 év fölér más pályán eltöltött 40 évvel s éppen azért jogosnak tartaná, ha a törvény csak 30 évi működést kötné ki, mint tette ezt az állami tisztviselőkkel szemben. Sokat várnak tőlünk — folytatja az agg felolvasó — de a jutalmazásnál fukarok velünk szemben! Emelje, hogy egy századdal előbb jobban tudták méltányolni a tanítót, mert a Ratio Educationis így ír: „30 évi működés után méltán megérdemli a tanító a nyugdíjazást”. Végül a nyugdíjalapésnél szükséges eljárás ismerteti.

Következett volna még Karaszki hegyesi tanító felolvasása, ez azonban az idő előrehaladottsága miatt a jövő gyűlésre maradt.

Pénztárnoki jelentés szerint az ez évi bevétellel együtt a pénzkészlet 43606 frt. A tagdíjhátralék igen nagy (246 frt); erre nézve határozottat, hogy minden espereskerület saját tanítótól hajtja be. Pénztárnok még jelenti, hogy a gyűlés utólagos jóváhagyásának reményében egy koszorut helyezett megboldogult elnöknők koporsójára az egylet nevében. Tudomásul vétették.

Az indítványok közül megemlítjük, hogy jövőre — Wolf indítványára — pályadíj tűzetik ki a legjobb munkákra. Az első díj 20 frt, a második 10 frt lesz. — Hosszas vitát idézett elő azon indítvány, mely szerint a felolvasott tételek szaklapnak küldessenek be közlés végett. Ezt nem tartjuk ily módon helyesnek és kivihetőnek több indokból, melyeket most, hogy hozzáadalmak nem legyünk, nem sorolunk föl. Hanem szerény indítványunk az volna — mivel ugyis az egyletnek pénze főleg önképzés elősegítésére fordítandó — a felolvasott tételek ugy, mint az egész gyűlés lefolyása értesítő alakban adatnak ki és minden tagnak megküldve, így alaposabb bírálat alá volna vehető. Különben az idősebb tanítók közül lesz, aki emlékezni fog arra, hogy a kalocsai tankerületben korábban ez szokásban is volt már. Ujításuk ezt föl!

Következett a tisztújítás, melynek eredménye a következő: elnök: Matoss János szenttamási esperes-plébános, ki lelkes s többször megújuló éljenzéssel emeltetett ez állásra; másodelnök: Fonyó Lajos ókanizsai plébános; alelnök: Fridrik Tamás; jegyzők: Dreisziger F. adai, Laczko J. ókanizsai és Mák J. szenttamási tanítók; pénztárnok: Wolf I. adai; könyvtárnok: Katona I. ókanizsai tanító. A választmány némi javítással maradt a régi.

Tisztújítás után a nagyvendéglő dísztermében bankettre gyűlt egybe a tanítóság. Részt vettek ötvenen. Vendégek közül megemlítjük Czehe Gy. zentai igazgatót és a helyi eljárlásosság néhány tagját. Poharat emeltek: Matoss esperes önénevezésére, dr. Haynald Lajos bíboros érsekre; Katona ókanizsai tanító Matossra, mint az egylet elnökére, vezérére; Matoss viszont a tanítókra, mint közhárcosokra, majd ismét a jelenvolt vendégek stb. Hanem hiányzott egy, mit minden évben megszoktunk hallani: a mi Gusztó bátyánk dikciója... — s. —

Hirek.

Tisztújítás. Ujvidék sz. kir. város közönsége dr. Flatt Viktor főispán előklete alatt és a bizottsági tagok élénk részvételével mellett aug. 30-án ejtette meg az általános tisztújítást. Megválasztották: polgármesterre: P. Popovits István. Tanácsnökök: Mészáros G., Forster Géza és Haller József. Arvaszéki ülnökök: Sztratiarovits V. és Ertl J. Főjegyző: Schreiber O. Antal. Főgyűlésszé: Szalay Lajos. Aljegyző: dr. Demetrovits Vladimir. Pénztárnok: Tapavicza Szerfia. Pénztári ellenőrök: Weinfeld Samu és Schnell Sandor. Közgymma: Kungl Adam. Rendőrkapitánya: Vukovits Tivadar. A főispán által kinevezettek: dr. Balla Emil főkapitánya, Polith Péter főszámvérvő, dr. Jójkits M. fő. dr. Ötner M., dr. Ognjanovits J. kerületi orvosokká, Kugler Ede véglegesen, Beck Emil ideiglenesen alszámvevőkké. Városi mérnöknek Vulko Sándor helyettesített.

Uj gör. kel. plébános. A bajai gör. kel. hitközség aug. 28-án Lázics Döme eddigi helyettest egyhangulag plébánosává választotta.

Athelyezés. A pénzügyminiszter ur Komlós Armin zombori kir. adóhivatali VI. oszt. adótitest saját kérelmére a szabadkai kir. adóhivatalhoz hasonmínőségben athelyezte. Ezen athelyezéssel társadalmi életünk egyik legbuzgóbb tagját veszíti el.

Szabadságolás. A pénzügyminiszter ur Friedmann Jakab zombori m. kir. adóhivatali számtisztet, hadi kötelezettségének teljesítése végett, egy évi időtartamra szabadságolta.

Kinevezés. A pénzügyminiszter ur Beer Márk bajai adóhivatali gyakornokot a zombori adóhivatalhoz VI. osztályu adótitest nevezte ki.

Pályázat van hirdetve a bódasági járásbírószághoz irnoki állásra négy heti határidővel.

Záróvizsgálat és jutalomdíjosztás. Az adai m. kir. földmivessiskola záróvizsgálati augusztus hó 23. és 24. napjain befejezték és az iskola növendékei között a következő jutalmak osztottak ki. Erkölcsei ismerésben részesült: Varga János dorozslói illetőségű első éves növendék szorgalma és jó magaviselete alapján, kapott ezenkívül egy könyvet. Nagyságos Schmausz Endre alispán ur által adományozott 10 frtot Sinkovics Ferenc csantavéri illetőségű első éves növendék nyerte el. 5—5 frtnyi jutalomban részesültek még: Dióssy Mihály dorozslói illetőségű első éves, Kovács Ferenc petrovszlói illetőségű első éves és Raics Ferenc zombori illetőségű szintén első éves növendékek. Az utóbbi 15 frt azon 200 frtnak 1884. óta felszaporodott kamataiból vétették, amelyet Fridrik Tamás néptanító ur, az alapító letétele alkalmával gyűjtött s amely összeg azóta az adai takarékpénztárban letételeg kezeltetik. Sz. B.

Uj bank. Széchenyi Jenő, nagyváradi kanonok, hirnevő földink, mint a lapok írják, új otthonában is a régi tevékenységgel működik, amennyiben „Nagyváradi ipar- és gazdasági bank” címen pénzügyintézetet alkotott. Hirlik, hogy ő, mint alapító, lesz az elnök.

Hirdetmény. Zombor sz. kir. város közigazgatási bizottsága az utalpap 1891/2. évre szóló költségelőirányzatának javaslatát e hó 16-án tartott ülésében megállapítván, ez az összes ide vonatkozó összeírásokkal együtt e mai naptól számított 15 napon át dr. Gertinger Pál fő aljegyző hivatalos helyiségében közszemlélésre kitétetett és ellene észrevételek ugyanezen idő alatt alulirt polgármesterhez benyújthatók. Kelt Zomborban, 1890. évi augusztus hó 26-án. Dr. Csibás Benő, polgármester.

Árverés. Gruics Jozefa 5510 frtra b. ingatl. okt. 26. Ujvidék.

Hódsághról írják: A „Bákirályné”-ben Nathalia szerepét nem Trischler Irma k. a., hanem Trischler Etelka k. a. játszotta. Helyreigazításul közöljük.

Színészet. Szabó Gábor 39 tagból álló jól szervezett színtársulata folyó hó 2-ikán Hódsághra érkezik, reméljük, hogy kelő partfogásban fog részesülni a magyar színészet. Aesculap.

Katonai lóvásár. A cs. és kir. közös hadügyminiszterium hozzájárulásával ezennel közhírré tétetik, miszerint a hadsereg lószükségletének fedezésére végett a vármegye területén Baján, folyó évi szeptember hó 12-én, Zomborban, f. évi szeptember hó 14-én, Zentán, f. évi szeptember hó 16-án katonai lóvásár fog tartatni. Ezen vásárlásra egy kiküldött katonai bizottság fog megjelenni, mely az elővezetett lovak közül meg fogja vásárolni mindazokat, melyek katonai célokra alkalmasnak és arra nézve megfelelőeknek fognak találni. Miután a főcél az, hogy a hadsereg részére minden közvetítés nélkül egyenesen a tenyésztőktől vétessenek meg a lovak, annál fogva figyelmeztetnek a tenyésztők, hogy teljes bizalommal vezessék elő katonai célokra alkalmas eladó lovakat és tulszót árak követelése által a megvételt lehetetlenül ne tegyék, miután mindenestre jobb árakat kaphatnak ezen közvetlen eladás által, mint az esetben, ha lovaikat közvetítők útján juttatják a hadsereghez. Alkalmas minden szilárd testalkatú, jó mozgás és kitarást ígérő, tulságos használat által még nem rontott s a katonai használatot gátló hibával nem bíró 4—éves 7 éves és legalább 158 centiméter magas ló. A 7 évet már meghaladt lovak semmiesetre sem vétettek meg, valamint a 158 centiméteren (vagy 15 markon) aluli lovak közül csupán kivételképen vétettek meg egyes olyan példányok, melyek kiváló jó testalkatuk és kitűnő vérel bírnak. Ez alkalommal 3/4 évet betöltött csikók is fognak vásároltatni, azonban csupán egyes olyan példányok, melyek kiváló jó alkatuknál és nemes származásuknál fogva a katonai csikótelepekben való felnevelésre alkalmasnak látszanak. Figyelmeztetnek tehát a tenyésztők, miszerint 3/4 évnél fiatalabb vagy nem legkötönyebb minőségű csikók elővezetése által csak felesleges fáradságot és költséget okoznának maguknak. A megvett lovak azonnal a helyszínen átvételnek és készpénzben kifizetnek. A kitűzött nap reggelén a helyszínen jelenlevő vármegyei és községi tisztviselők, valamint a lótenyésztőbizottság képviselői minden további felvilágosítást meg fognak adni. Kelt Budapest, 1890. augusztus hóban. A földművelésügyi m. k. miniszterium.

Hímen. Kocsis Etelka k. a., társadalmi életünknek kedves, bogár szemű tagja, szeptember 8-án esküszik örök hűséget Szegeden Szentási Ferenc szentesi kereskedőnek, aki kereskedelmi gyakorlatát részben szintén Zomborban szerze.

Palánkról írják: A Michelsz testvérek egyik kocsisa lovakat usztatott a Dunán, anélkül, hogy azokat kifogta volna. A fogat egyszerre mélybe rándult s a három szép ló oda veszett. A kocsis kimenekült.

A tűzoltószerek beszerzésénél a hatóságok és községeknek belügyminiszteriel ajánlott hazai gyárcegek közül a „Valser Ferenc” budapesti cégre nézve azon visszaélések indokából, melyeket a cég ügynökei a cég tudtával és beleejegyzésével különösen a Zala vármegyei községeknek szállított tűzoltó-eszközök beszerzésénél elkövettek, ezen ajánlat az ez évi 48.359. számú belügyminiszteri körrendelettel hatályon kívül helyeztetett.

Hirdetmény. Bács Bodrogh vármegye alispánja részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Zenta városa által a város belterületén ásandó négy artzi kut engedélyezésére vonatkozó kérvény nyújtott be. Tekintve, hogy a VIII. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatalnak f. évi augusztus hó 14-én 543. számú véleményes előterjesztésével, a vízjogi törvény és erre vonatkozó rendelet kivanalmi szerint szerkesztett műszaki okmányoknak 30 napi közszemlélre való kitételét és a helyszíni tárgyalásnak kitűzését javasolja: minél fogva a kérdéses vízi műre vonatkozó okmányokat, az 1885. évi vízjogi törvény XXIII. t. c. 163. §-ának rendelkezéséhez képest f. évi szeptember hó 30-ik napjáig bezárólag azon hozzáadással teszem ki közszemlélre, hogy a vonatkozó műszaki okmányok Boromisza János polgármester urnak hivatalos helyiségében (Zentán) a déli-eltől és délutáni hivatalos órák alatt mindenkor betekintethetők, megjegyeztetvén, hogy a tárgyalás határnapjánál f. évi október hó 1-ső napjának (szerdán) reggeli 9 órája, a zentai városházához tűzetik ki. Miről az ér-

dekeltek oly felhívással értesítettek, hogy az azokra vonatkozó észrevételeket és kifogásokat akár a közszemlélre tétel ideje alatt, akár a tárgyalás alkalmával annál is inkább adják elő, mert ellenkező esetben a beadandó észrevételek figyelembe nem fognak vétetni, hanem a határozat további meghallgattatásuk nélkül fog meghozatni. Zomborban, 1890. évi augusztus hó 24-én. Schmausz Endre, alispán.

Öngyilkosság. Néhai Máár István, volt adai orvosnak, Béla nevű 21 éves gyógyszerészgyakornok fia, aug. 28-án morfiummal megmérgezte magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

Apatini magyar színészet. Pénteken augusztus 22-én adatott Szabó Gábor színtársulata által „Felső Klári” Rátkay László 100 arannyal jutalmazott 3 felvonásos népszínműve. Szabóné — mint Viola Éva — megérdemelte a többszöri kihívást. Teljes művelzetet nyújtott alakításával. Mellette Vida Etl — mint Klári — volt kielégítő, csak gyakorlati — szerepéhez éppen nem illő — nevetgetéssel rontotta a hatást. Borbély Sándor és Antal Imre újlag a társulat kiváló erőinek bizonyultak. Különösen Borbély lesz a közönség kedvence pompás humorával. — Szombaton, augusztus 23-án, „Melinda” tréfa 1 felvonásban és „Férj az ajtó előtt” vig operett adatott — az itteni körülmények tekintetbe vételével — meglehetősen szép számú közönség előtt. — Hétfőn, „A Kókai ház”, Gabányi A. vigjátéka, nem elégitette ki a közönséget. A szereplők — talán anyagi gondjaik miatt — alig tettek valamit a siker érdekében.

Hímen. Tuna Adolf, helybeli kéményseprő iparos, szombaton vezette oltárhoz a kedves Takó Mariska kisasszonyt. Násznapok voltak: Belt Sebestyén helybeli főzmalomtulajdonos és Rank Ferenc, a Hitelbank budapesti hivatanoka.

Tankerületi gyűlés. Folyó évi augusztus hó 21-én tartotta a kulai esperesi tankerület évi gyűlést Bács-Bresztovácott. Jelen voltak a főt. egyházi tagok közül: Martin József elnök, dr. Hoffmann Károly érseki hiv. iskolalátogató, Bartl György c. kanonok-plébános, Turnovszky Rezső plébános, Tillingier Ferenc káplán, a tanítók közül 19 tag és számos vendég. Elnök ur megnyitó beszédében e tétéről: „Vallásérkölcös oktatás és nevelés az egyház lefolyása nélkül nem is képzelhető” értekezett. A tartalomdus értekezés, melyben szülő a történelemre, a tapasztalatra és irányadó tekintélyekre hivatkozik, lelkesen megjeleneztetett. A jegyzőkönyv és egyes rendeletek felolvasása után bemutatta dr. Hoffmann Potzta tanító által új és létről-hétre jól áttekinthető „Nyilvántartási naplóját”; ez bevezetés céljából — többek hozzászólása után — eredetiben fogadtatott el. Majd az ismert tételtől, a rajzoktatásról, fölolvasták értekezéseket Scultéty Andor, Rittner György és Eibeck Antal. Vitakozásra adott okot a pontozott rajzfűzetek használata és hogy a gyermekek a „képzelenben” támadt dolgokat is lerajzolták. Általában mind a három dolgozat, mint szorgalommal irt jeles munkák helyesnek találtattak. Léh Jakab a szorzás próbáját ismertette. Feltűnést keltett Haasz Ferenc provocáti tanító „A falusi ifjúság elajulása” című értekezésének felolvasása. Feszült figyelemmel, néhol belső felháborodástól eredő felkiáltásokkal hallgattatott az végig. Azután elhatározottat, hogy a munka 1. a főt. főgyűlésmegyei főtanfőfelügyelőséghez terjesztessék be, 2. hogy az „Bácskában — nem az értekezésben említett hatóságok kompromittálása, sem polémia előidézése, hanem csupán azon célból, hogy a felsőbb hatóság a visszaszállapotról tudomást véven — e baj sürgősen orvosolassék — közöltessek. Ezzel alulírott bizatot meg. (Szédes alatt van. Szerk.) Következtek a még hátralévő napirenden levő dolgok gyors elintézése, mire a gyűlés 7/2 óraker fejeztetett be. Léh Jakab, tanácskozni. jegyző.

Számadás. Adáról a következők közléstételére kértünk fel: Nagyontisztelendő Almásy Miklós ur hangversenye alkalmával az „Adai dalkör” tiszta jövedelme 102 frt 32 kr. A hangversenyen jelen voltak közül felülfizettek: Ngos Almásy Sándor orsz. képv. 4 frt, ngos Fáy László 4 frt, ngos Matkovics Lajosné 3 frt, Vojnits Máténé 2 frt, ngos Opitz Sándor 4 frt, ftdó Appel Ede 4 frt, nt. Rácz Bal 2 frt, dr. Engellmann Zsigmond 3 frt. Szárics Bertalan 1 frt, Jablonszki Miksa 2 frt, Kovácsévics Radivoj 1 frt, dr. Huszágh Nándor 1 frt, Grünhuth Sámuel 1 frt, dr. Herczl Fülöp 30 kr, Pitz Albert 30 kr, Egész György 30 kr, Senk György 20 kr, Heiszler Aladar 1 frt, Simrak Béla 1 frt. Nagyontisztelendő Almásy urnak, a közreműködő hölgyeknek, a dalkör karmesterének, a rendező urnaknak s mindazoknak, kik a dalkör alapítókéje gyarapításához bármi módon hozzájárultak, ez uton monké köszönetet a dalkör nevében Kovács Nep. János, az „Adai dalkör” elnöke.

Halálozás. Garán mult hó 27-én temették el hű hitvest, a község szegényei gyámolító anyát, a jegyzői lakban megforduló vendégek ritka szivélyes háziasszonyt vesztettek. Hogy mily tisztelben állott, bizonyította a nagyszámú közönség, mely temetésén megjelent; temetésén képviselve volt: a kerületi papság, a szolgabírószágh, a kerületi jegyzői és tanítói kar. A temetési szertartást ünneplőessé tette a fényes papi segédlet és a megható négyes hangban a tanítói kar által Tóth Márton garai kántor-tanító vezetése alatt és kellemes tenor előnéklése mellett előadott buszuzató gyszének. — A család által a következő gyszajentés adatott ki: Alulírottak mély fájdalomtól megtörve jelentik számos rokonaik és ismerőseik nevében felejtethen szeretett nejje, jó anyja, nővér és sógoronéke, Pencz szül. Tüsky Lujzának, folyó évi augusztus hó 26-án esti 10 óraker életének 35 ik és boldog házasságának 15-ik évében történt gyszagos elhunytát. A boldogultnak hült tete méi f. hó 27-én d. u. 4 óraker fognak a családi sirboltban örök nyugalomra tétetni. Lelke üdvéért az engesztelő szent mise-áldozat pedig folyó évi augusztus hó 28-án reggeli 8 óraker a helybeli r. k. egyházbán fog az Urnak bemutatni. Gara, 1890 aug. 26-án. Aldás és béke hamvaira! Pencz Adam, mint férje, Pencz Gyula, mint fia, Tüsky József, mint fivére, Géczy Mariska, mint sógorasszonya.

A sétatér öntözése miatt sok a láрма és panas azok részéről, akik ugyan folyton élvezik ott a pormentes hús levegőt, de egy krajccárral se járulnak a költségekhez. Legalább megtudakolnák, hogy ki pénzlen öntöznek! Akkor nem firkálnának össze olyan sületlen megjegyzéseket, hogy kvázi a polgármester utcája, hát azért öntözik a közkasszából. Akkor megtudnák, hogy

biz azt a...
frtjával s...
zülük is...
de csak...
és inform...
híreiből...
(Beküldet...

Tiszta...
hirdetett...
hallgatta...
az igazán...
álló konce...
főll kieleg...
pusztán ha...
beigazolja...

A pro...
ben maga...
oly kedves...
asszonnyal...
klasszikus...
hanem a...
csak akko...
A közönség...
megirtuk...
hetjük csu...
lelünknek...
val meg a...
ringatják...
szerelm...
igazán nagy...
tanulta; de...
szavallatá...
abba a hang...
maguk elé...
kodott a...
tenőit tel...
asszonyt hel...
kisérték öke...

Almásy...
azon a folo...
tikusai is...
lottuk Liszt...
éppen egy...
ritett s ab...
nem választ...
mint a hogy...
regi magy...
séget, mint...
lelkessé...
ki a szemek...
ratlanul is...
s keresetlens...
csengő igazi...
tára, — az...
fűnséges hiva...
vészek az...
zán, hogy...
szívét, ahog...
Sik száma...
eredt Liszt...
Muhoray u...
homlokával...
koncertre, ne...
hanem törté...
előtt a régi...
a magyarral...
volna el a...
regi magy...
böl eredőleg...
merengéséből...
lekgyulasztó...
hogy ma má...
szelnek hang...
manapság zo...
Ha nekem ne...
uton módon...
Révfy G...
nyösen isme...
zönség és...
sége. Darab...
s ujrátzák...
zenei képessé...
Almásy ur is...
szített benne...

Végül h...
melynek előad...
szorú nyujtot...
keringője Liszt...
darab technik...
s művészi ér...
által való meg...
Góthéból ismer...
a művész előad...
— beszél. A...
dallamokat, oly...
közönség ithon...
szólója volt a...
című bizarr, te...
sem közelíthet...
látszik meg, ha...
letik, hanem...
igényel az ily...
nikailag bántuk...
— hogy ugy...
által lehetetlen...
előadási képe...
előadása, mely...
közönség a zse...
hessék. S Almá...
hogy mily szín...

A közönség...
szét 12 óraker...
követő vacsora...
részt vegyen. Sz...
rult, a hogy...
s Adán ugy...
névnapját, a hog...
keveseknek adat...
Végül a da...
is szép. A mint...
elnyelő előkészül...

biz azt a költséget az illető utcák háziurai fizetik 4-5 frtjával s hogy kiki a saját utcáját a maga pénzén közzük is öntöztesse. Szép a kontrol és hírlapi bátorság; de csak úgy, ha legalább valamivel több tárgyilagosság és információ beszél belőle, mint a dinnyés-kofák háború-híreiből. Jegyezze meg ezt a görbe orru közvélemény. (Beküldött.)

Az adai koncert.

Tisztelendő Almásy Miklós ur augusztus 24-én hirdetett koncertjét a helybeli és a vidék intelligenciája hallgatta végig oly gyönyörűteljes élvezettel, a milyent az igazán művelt lélek egy magas művészi színvonalon álló koncert-programm minden tekintetben a várakozáson fölüli kielégítő előadása alatt érezhet. Hogy ez nem pusztán hangzatos frázis, maga az előadás halvány váza beigazolja.

A program nyolc számból állt, melyek közül hétben maga a művész is szerepelt. Mozart nagyszerű és oly kedvesen csengő d-moll sonatáját Wolf Eteleka kisasszonnyal játszta a művész. Mozart darabjai, mint igazán klasszikus darabok, nemcsak a zeneértőket ragadják el, hanem a laikusoknak is igazi élvezetet nyújtanak, — de csak akkor, ha a maguk valódiságában mutattnak be. A közönség kivétel nélkül elragadtatással tapsolt. Ezzel megirtuk az előadás kritikáját is. S elismerésünket fejezhetjük csupán ki Wolf k. a. és Almásy urnak, hogy leküzdötték egy oly szép zenedarab kifogástalan előadásával még a visszaemlékezés is oly édes gyönyörbe ringatják. — Sokat vártunk Jókai Liszt „Holt költő szerelmé”-től és többet kaptunk. Dwelly Mariska k. a. igazán nagy munkát végzett, míg e nehéz darabot megtanulta; de még nagyobb azzal, hogy meglepő tiszta szavallatával mintegy játsza ringatta belé a közönséget abba a hangulatba, a melyet a költő s a zenekirály maguk elé közösen kintűztek. A közönség nem is fukarkodott a tapsokkal; mikor a zenei részt a mestere intencióit teljesen fölfogó s előadó művész Dwelly kisasszonyt helyére vezette, még utjokban is tapsokkal kísérték őket.

Almásy urnak Révfy urral előadott négykezesei azon a fokon állottak, a melyen a nagy városok kritikusi is csupán elismeréssel szólhatnak. Elsőnek hallottuk Liszt „Arató lányok karát”, ezt az egyszerű, de éppen egyszerűségében művészi, mert a helyzetből merített s ahhoz mért zenekölteményét. Soha ugyebár nem választhatott volna a művész bekezdőül darabot, mint a hogy ezt választotta. Ugyancsak ok adták elő a régi magyar zenekölteményeket is. Aki úgy látta a közönséget, mint a hogy e sorok írójának alkalma volt igazi lelkesedéssel szemlélnie, hogy fokról-fokra mint gyultak ki a szemek, a régi dicsőséget hirdető s a lelket akaratlannal is oda vissza varázsló, egyszerűségükben szép s keresetlenségükben ma már utóéletlenül kedvesen csengő igazi magyaros zamatú dalok és toborzók hallatára, — az föl tudja fogni a művész, a magyar művész fonséges hivatását, s azon elragadtatást, melylyel a művészek az ő hivatásukról beszélnek. Itt láttuk csak igazán, hogy a valódi művész úgy gyurja át a közönség szívét, ahogy neki tetszik. Ezt bizonyítja a program s ik számaul hagyott „Eredeti Rákóczy-nóta” s az ebből eredt Liszt-féle Rákóczy-induló rapszodikus átírta. Ha Muboray ur hitelenségében s magas szintájon hordozott homlokával nem köti meg magát, hanem elő az adai koncertre, nem keresi, tudom, a Rákóczy korbéli őseket, hanem történelmi munkáit térdei alá rakván, leborul az előtt a régi magyar Genuusz előtt, a mely így siratta el a magyarral szeretett vezérét, s mellét verve mondta volna el a mea culpa, hogy ily magasztos emléket a régi magyar műveltségnek, az e téren való járatlanságból eredőleg, viccelődés tárgyává tenni merészelt. S ha merengésből a Liszt féle Rákóczy-induló vérvávaró, lélekgyulasztó hangjai verik vala föl, pírulva ismeri be, hogy ma már — tárogatók híján — hasztalan erőszki szelnek hangját egy dudás; ily darabok előadásához manapság zongora szükséges s oly művész, minő Almásy. Ha nekem nem hiszi, tudakolja meg valami *tapintatos* uton módon a közönségtől, meglátja, igazam van.

Révfy Géza közönségünk előtt már a multból előnyösen ismert jeles zenész, s azért örömmel várta a közönség és ő Ábrányi „Ábrándja”-val meglepte a közönséget. Darabja végeztével, mint kis művészt tapsolták s újrázták őt meg. Mi adaiak végtelenül sajnáljuk, hogy zenei képességét ezután Beese fogja javára fordíthatni. Almásy ur is egy törekvő s jeles művész-tanítványt vesztett benne.

Végül hagytam Almásy szólót. Az első volt, — melynek előadása előtt az adai nők nevében babérkoszorút nyújtottak át a művészeknek — Gounod Faust keringője Liszt zseniális átírásában. A milyen nehéz e darab technikai előadása, épp oly mély tanulmányt igényel s művészi érzéket föltételez annak az előadás színezése által való megértetése. A kik Faust megzenésített helyeit Göthéből ismerik, bámulattal s gyönyörűséggel hallgatták a művész előadását, mert az igazán szépen, művésziileg — beszélt. A kik pedig nem ismerték, hallottak oly szép dallamokat, oly gyönyörű előadásban, a minőben kisvárosi közönség itthon nem részesült még soha. — Második szólója volt a művészeknek Strauss „Cigány alakzatok” című bizarr, technikailag egyszerű, művészek által meg sem közelíthető, magyaros zeneszerzeménye. E darabban látszik meg, hogy nem elég, ha valaki művészek születtek, hanem azzá bizony *lenni* is kell. Mély tanulmányt igényel az ilyen darab, hogy szeszélyes kitérései, technikailag bámulatos variációi közül az igazi vezérgondolatot — hogy úgy mondjam — kibálássza a művész; laikus által lehetetlennek látszó gyakorlatot igényel e darab előadási képessége, s végtelen gondos kicsiszolást oly előadása, melyből a nagybárá laikus — de művelt — közönség a zseniális zeneszerzőt megértvén, gyönyörködhessek. S Almásy ur ezt elérte. Ezzel megirtuk azt is, hogy mily színvonalon állott művészi játéka.

A közönség teljesen fennételes hangulatban oszlott szét 12 órakor a hangverseny terméből, hogy az azt követő vacsora utáni táncban — mely reggelig tartott — részt vegyen. Szóval Almásy ur hangversenye úgy sikerült, a hogy provinciális hangverseny sohasem sikerül; s Adán ugy fennépeltek meg Haynald Lajos biborosunk névnapját, a hogy főpapi névnapot megülni nagyon keveseknek adatott.

Végül a dalkör is örülhet, mert az ő anyagi haszna is szép. A mint halljuk, a tiszta haszon, a sok pénz elnyelő előkészületek, a fellépő hölgyeknek vett csokrok

s Révfy volt karmestertüknek emlékül vett ezüst serleg költségeinek leszámitásával is, 70 frtot tesz ki. Ennek csak örülhet a dalkör és szépen megköszönheti Almásy ur szívességét. *Severus.*

Naptár. Szeptember.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
2 Kedd	Zeno	Absolon	21 Tadé a.
3 Szer.	Albert	Mansvet	22 Agátón
4 Csüt.	Rozália sz.	Mózes	23 Lupus
5 Pént.	Viktor v.	Herkules	24 Eutyches

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN ÁNDOR,
lapfoglalónos és kiadó.

NYILTTÉR.*)

Alfonz ur!

Ön jónak látta eléggé tárgyilagossá és higgadtá válszunk dacára újra reánk förmedni s megszókozott hangcégő, provokáló modorában beuntunk leckéztetni. Nem maradunk adósai!

Az ön szerint „ugynevezett koncert” főmá-tadoráról első sorban is megszajuk önnek, hogy a magas kormány által az 1880. évben Weimarba lett küldve Liszt mellé, hol, mint a mester egyik legkedvesebb tanítványa, több ízben együtt játszottak a nagy herceg udvaránál. Ezt megelőzőleg, de ugyanazon évben Brüsszelben volt jelen, szintén a kormány megbízásából, a nemzetközi hangversenyen, melyben katonai zenekarok vettek részt; ugyanott Servais villájában Gounoddal játszottak együtt.

Sőt már 1878-ban Budapesten az osztrák és magyar delegáció tagjai tisztelték meg megjelenésükkel privát lakásán tartott matinéját, Öcminenciája biboros érsektünkkel élükön.

A szabadkai színházban az összes nöegyletek javára Bellincione s Bartolucci kisasszonyokkal együtt vett részt egy koncerten.

Bécsben a Bösendorfer-teremben játszott 1880. december 17-én. — Budapesten pedig 1880. március 15-én Blahánával együtt a honvédművész javára lépett fel.

Kolozsvárt 1881. decemberében két ízben egymásután koncertizott a színházban.

Végül pedig: a Simonyi féle pályadíjat a m. kir. zeneakadémiában elnyerte.

Együtt a falusi koncertizozóró!

Azon állítás tehát, hogy ilyen ember nem bír összeállítani korrel-től egy koncert programot, legalább is van olyan naiv, mint amióknak Alfonz ur beuntunket hisz.

„Komoly oktatásul” a következőkkel szolgálunk önnek. Ne ragadjék ön a Rákóczy-nótán, nem az ön eszéhez, ismeretköréhez való az. Józán eszű ember belátja azt, hogy ha koncerten előadnak valamit, annak a darabnak egy közlik nevé, mint azt szerzője elnevezte; a midőn tehát fötisztelendő Almásy Miklós ur fölvette a régi kuruc dalok egynehányát Káldy gyűjteményéből, azon néven kellett megneveznie, a mint ott föl vannak sorolva. Így a régi Rákóczy-nótát is. Hogy talán nem éppen úgy, vagy egész másként fújták a Rákóczy-nótát 1709-ben, mint azt Káldy bizonyára megbízható források nyomán, zongorára átírta, — az nem tartozik Almásy urhoz, mint zongoraművészhez. Ő azt játszotta le, mit programjában megnevezett. Ha ön kíváncsi Káldy történelmi forrásaira, forduljon ő hozzá, — vagy ellene.

A régi Rákóczy-nótára vonatkozólag még csak annyit jegyzünk meg, hogy lévén a mi falusi koncertizozónk személyes jó barátságban Thaly Kálmánnal, a lehető rövid idő alatt közölni fogjuk jeles történetbúvárunk levelét, hogy így Asmodi ur felhívásának is eleget tehessünk, a Rákóczy-induló keletkezésének történetét megvilágosítva.

Most még egy szóra uram!

Az „uraságoktól levetett” kifejezést tévesen méltóztatott alkalmazni, mert ez nem az én modorom, hanem azon ruhákra illik, melyeket ön tandíjmentes bölcsész korában viselt.

Még eddigelő ön mindenkébe belekötött — ime Bende kanonok, megboldogult áldott, szelidlelkű Szulik, Rónay, dr. Thim, a kalocsaiak stb. Önt talán még a holdvilág is bosszantja!

En nagyon csendes ember szoktam lenni, de senkinek oktalán henegeéseit nem tűröm. Mi önt sohasem bántottuk s még egyszer fölkerjük, hagyjon békét nekünk!

Ellenkező esetben az ön eddigi szegedi viselt dolgából kénytelen leszek összegyűrni egy pár keserű pillulát s bizony mondom — beadok önnek.

Asmodi urhoz is lévén még egy pár szavam, leteszem a — csakányt (ördögnek elég a szentelt víz is).

Leteszem, mert őszinte örömmel elismerem, hogy tárgyilagossá, higgadt, tisztességes hangon válaszolt. A lovagias ellenfelet pedig meg kell becsülni. Így csupán csak figyelmét leszek bátor felhívni e cikkeske elején mondottakra, hol kifejtvén, miszerint sem nekünk, sem Almásy Miklós urnak eszünk ágában sem volt azt vindikálni magunknak, miszerint mi az eredeti Rákóczyt, még pedig minden kételyt kizárólag, fogjuk előadni; ellenben hirdettük s előadtunk egy Káldy által felfedezett s zongorára átírt darabot, melynek címe: „A régi Rákóczy-nóta, amint azt 1709-ben tárogatók fújták.”

E néven van megnevezve a Káldy-féle gyűjteményben, mi más névre nem kereszteltük, sőt nem is állt jogunkban ezt tenni.

Ami felszólítást illeti, hogy igyekezzünk a lehető leghitelesebb dallamát megállapítani a régi Rákóczy-nótának, — szívesen tettünk eleget kérésének, mint ezt fentebb előadtam. Mi is kíváncsian várjuk a kiváló tudós választ, mely — reméljük — a Káldy féle szöveg hitelességét fogja megerősíteni.

Ada, 1890. évi augusztus hó 30-án.

Kiváló tisztelettel

Dr. Burtik Gyözö.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Divat- és rövidáru-üzletben egy segéd és két, jó házból való tanonc felvétetik.

Együttal ajánlom t. vevőimnek gőz- és vizimalom lisztjeimet a következő szabott árakon:

00 királyliszt	18 kr.
0	”	17 kr.
1	”	16 kr.
2	”	15 1/2 kr.
3 zsemlyeliszt	15 kr.
4	”	14 kr.
5	”	13 1/2 kr.
7 főzöliszt	13 kr.
8 kenyérliszt fehér	11 1/2 kr.	
8 1/2	” közép	10 kr.
8 3/4	” barna	9 kr.

Zsákszámba olcsóbb.

Tisztelettel

Grünwald Ignác,

a róm. kath. egyház épületében.

3-2

354. sz.

1890.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíróóság 2952 számú végzése által az apatini kk. uradalom végrehajtó javára Knöbl István s neje Teréz szótai lakosok ellen 258 frt 18 kr tőke, ennek 68 kr részösszeg után 1887. november 1 től, 257 frt 50 kr után 1888 évi május hó 1-ső napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 31 frt 16 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefogott és 522 frtra becsült 135 kereszt buza s 47 kereszt zabból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3239/1890. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Szónta községhez tartozó leendő eszközésére 1890. évi szeptember hó 24-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kintűzetik és ahhoz a veenni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1890. évi augusztus hó 29-én.

Oláh János,

kir. bír. végrehajtó.

ENGEL ADOLF

ecetgyáros

ZOMBORBAN (az Elefánt szállodával szemben)

ajánlja több kiállításán **diszoklevelekkel** és **elsőrendű érmekkel** kitüntetett saját gyártmányu

ecetjét,

melyben a besavanyított uborka és paprika évenként át egészségesen fenntartatik.

Ezen ecet kitünő orvosok által megvizsgáltatva, annak tiszta és egészséges volta lett különösen kiemelve, miert is a gyógyszerárakban és kórházakban az Engel-féle ecet előszeretettel használják.

1 liter ára 5 kr.

10 liter ára 40 kr.

RÉDLICH, OHRENSTEIN és SPITZER

cs. és kir. szabad. becséni

ROMAN-CÉMENT és PORTLAND-CÉMENT-GYÁRA,

a mely az 1885. budapesti orsz. kiállítás nagy diszoklevelet, legnagyobb kitüntetést nyert.

Szerém megyében, Pétersvárad mellett.

Központi iroda:

Budapest, Akadémia-utca 9. szám.

ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnehezebb építkezéseknél kitünő sikerrel kipróbált gyártmányait, tetszés szerint gyorsan vagy lassan kőto

ROMAN-CÉMENTET

és ugyanolyan lassan vagy gyorsan kőto természetes és mesterséges

PORTLAND-CÉMENTET

bármely vasuti vagy hajóállomásra szállitva jótállással a németországi normáliák szerinti szilárdságért, melyek továbbéleg jóval többet követelnek, mint a bécsi szabványok. Szállitás egyenlő zsákokban és hordókban.

Dusan felszerelt raktár

Sztrilich Zsigmond urnál

ZOMBORBAN.

Arlejtési hirdetmény.

Alulírott társulati elnök által a választmány nevében közhírré tétetik, hogy a Jegricska felső lecsapoló társulat belvizeinek rendezése alkalmából felvett, mintegy 637,331 köbméterben előirányzott földmozgósítás biztosítása céljából **follyó évi szeptember hó 5-ik napján d. e. 9 órakor Hódságh községében nyilvános szóbeli árlejtési tárgyalás** fog megtartani.

Ezen munkát öt részre osztatik, u. i. :
1. A főcsatorna kezdetétől egészen a 144 km-ig, vagyis a Pivnica-Lality és a pékla-pusztai bármás határig terjedő szakaszra, ehhez tartozik a Jegricska-érnek tisztítása a társulati főcsatorna beömlésétől egészen a soóvé-ó-kéri határig. A kettő együttvéve 263,211 köbméter tesz ki.

2. A főcsatorna a 144 km.-től végig, azonkívül a VII., VIII. és XIII. számú mellékárok, összesen 171,945 köbméter.

3. Az I. és II. számú mellékárok, összesen 45,632 köbméter.

4. A III., IV., V., IX. és X. számú mellékárok, összesen 98,679 köbméter.

5. A VI., XI. és XII. számú mellékárok, összesen 57,864 köbméter.

Az árlejtés először ezen most felsorolt 5 részre külön fog megtartani, minek befejezése után az egész munkálatra együttesen fog az árlejtés megtartani, és ennek végeztével fog csak az együttlevő választmány határozni afelett, hogy a munkálatot részletekben, vagy pedig együttesen, és kinek fogja átadni.

Az ajánlat szóval, köbméterenkénti egységárban teendő. Írásbeli ajánlat nem fogadtatik el.

Az árlejtés előtt képzésben, vagy óvadékkal elfogadható értékpapirokban következő bántapénzek teendők le:

- a) Az 1. sz. részre 3290 frt.
- b) A 2. sz. részre 1917 frt.
- c) A 3. sz. részre 410 frt.
- d) A 4. sz. részre 888 frt.
- e) Az 5. sz. részre 520 frt.
- f) Az egész munkálatra együttesen pedig 7020 frt.

Az ide vonatkozó műszaki okmányok és árlejtési feltételek alulírt elnök lakásán Parabutyon (Bácsmegeye) betekinthetők, hol a munkálatra vonatkozó egyéb felvilágosítások is megadatnak.

Kelt Parabutyon, 1890. évi augusztus hó 22-én.

A választmány nevében:
Szalai Károly,
társulati elnök.

3-2

813 szám.
1890.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a palánkai kir. járásbíróság 3171. számú végzése által a palánkai kinestári uradalom javára Bukin községe ellen 3520 frt 62 kr és 3850 frt 30 kr tőkék, ezeknek 1889. évi november hó 1-ő napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 94 frt 14 kr perköltség és 2 frt ár. kiirási követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1315 frtra becsült feckendők, bikák, butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a fenti számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Bukin községében leendő eszközzésére **1890. évi szeptember hó 15-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1890. évi augusztus hó 25-én
Paulik Géza,
kir. bir. végrehajtó.

848. szám.
1890.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a palánkai kir. járásbíróság 2476. számú végzése által az új palánkai I. előlegezési egylet, a palánkai takarékpénztár, ugy a felülfoglaltak javára Schropp Ede ellen 2000 frt és 300 frt tőkék, ezeknek 1888. évi október havától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 109 frt 32 kr perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási és kielégítési végrehajtások alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 609 frtra becsült butorok, téglák, cserepekben álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a fenti sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis alperes téglatelepen a n. palánkai határon leendő eszközzésére **1890. évi szeptember hó 9 napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1890. évi augusztus hó 25-én.
Paulik Géza,
kir. bir. végrehajtó.

Iskolai tankönyvek.

Az 18⁹⁰-iki tanév kezdetével felhívom a t. szülők becses figyelmét

könyv-, zenemű- és papirkereskedésemre,

hol mindennemű iskolai tankönyvek, író- és rajzszerék jutányos áron kaphatók.

Ugyszintén becses figyelmökbe ajánlom

könyvkötészetemet,

hol tan- és egyéb könyvek erős és szép bekötését elvállalom.

Magamat becses pártfogásukba ajánlva, maradok kiváló tisztelettel

KOLLÁR JÓZSEF,

könyvkereskedő,

Zombor, főtea, Szemző Gyula ur házában.

3-3

Tankönyvek egész vászonba köttetnek.

Vidéki tanító és iskolaigazgató uraknak 10% engedmény.

A KÖZELGŐ TANÉVRE.

Mint hogy folyó évi szeptember hó 1-ével az összes iskolák megkezdődnek, bátorokdom ezennel

KÖNYVÜZLETEMET

a t. tanítóknak, tanároknak, a tek. iskolai hatóságoknak és a szülőknek tisztelettel ajánlani.

Iskolai, valamint minden más, bármely nyelven és bárhol megjelent és hirdett **könyvek és tanszerék, egy és ugyanazon áron nálam kaphatók.**

Megrendelések vidékre a **leggyorsabban, pontosan és lelkiismeretesen** mint eddig, ugy ezentul is, a legnagyobb készséggel eszközöltetnek.

Zombor, 1890. évi augusztus hóban.

KARAKÁSEVICS MILIVOJ

könyvkereskedő

3-3 **ZOMBORBAN, Bikár Simon ur házában, a főutcában.**

Vidéki tanító és iskolaigazgató uraknak 10% engedmény.

Egy jó házból való fiu
könyvkötő-üzletemben
tanoncul felvétetik.

Bővebb értesítést ad

Maleck Ede,

könyvkötő.

3-3

2780. szám.
1890.

Pályázat.

Ó-Kanizsa nagyközségben nyugdíjazás folytán üresedésbe jött községi „belső óvónői” állásnak ideiglenes betöltése elrendeltetvén, ezen — a község házipénztárából kifizetendő, havi 25 frttal és havi 6 frt dajkataratási általánynyal javadalmazott — állásra ezennel pályázat nyitattik.

Miről pályázni óhajtok azzal értesítettnek, hogy ezen állásnak elnyerése iránt a községi képviselőtestülethez címzendő kérvényüket legfeljebb **follyó 1890. évi szeptember hó 5-ik napjáig** Ó-Kanizsa község előjáróságánál annál is inkább benyújtani el ne mulasszák, mert a később érkezendő folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt az Ó-Kanizsán 1890. évi augusztus hó 18-ik napján megtartott községi képviselőtestületi közgyűlésből.

Mihály Sándor,
közs. I. jegyző.

Nagy István,
közs. I. bíró.

3-3

2649. szám.
kig. 1890.

Pályázati hirdetmény.

A községi elöljáróság által ezennel közhírré tétetik, miszerint Rudolf trónörökös öfensége szüléte emlékére tett két — egyenként évi 175 frttal díjazott — iskolai alapítványi hely megürülteknek kimondatván, ennek folytán felhivatnak mindazon gör. keleti, avagy más keresztény vallásu, moholyi illetőségű adózó polgárok, hogy eme ösztöndíj helyek egyikének elnyerése iránti kérvényeiket alulírott jegyzőnél **1890. évi szeptember hó 15-ik napjáig** annyival is inkább beadják, mert a később beérkezettek visszaadadni fognak.

A kérvényben kimutatandó, hogy az ifju, kinek javára kéretik, gör. keleti, avagy más keresztény vallást követ; szegény és szorgalmas tanuló, hogy szülei moholyi illetőségű adózók.

Kelt Moholyon, 1890. augusztus 25-én.

Mikosevics Antal,
jegyző.

Vén Ferenc,
bíró.

3-2

A bajai utcában fekvő, koresmai helyiségnek való 30. ö. i. számú ház, 1890. évi november hó 1-től — **Koczkar Zsiga** ügyvédi irodájában megtudható feltételek mellett — bérbevehető, esetleg eladó.

3-1

Könyv- és papirkereskedés.

SCHÖN ADOLF

könyv- és papirkereskedésében

ódon és új iskolakönyvek,

író- és rajzszerék, iskolatáskák és szijak nagy választékban, olcsó árért kaphatók.

3-2

Könyv- és papirkereskedés.